

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת לימור סון הר מלך

פ/25/3967

הצעת חוק העונשין (תיקון – גזענות נגד קבוצה דתית), התשפ"ד–2023

תיקון סעיף 144 א 1. בחוק העונשין, התשל"ז–1977¹, בסעיף 144 א –

(1) בהגדרה "גזענות" בסופה יבוא "או לקבוצה דתית";

(2) אחרי ההגדרה "גזענות" יבוא:

"קבוצה דתית" – קבוצת אנשים המתאפיינת באמונתה הדתית, במנהגיה הדתיים או באורחות חייה, ככל שאלו הונהגו בשל אמונתה הדתית או הלכות דתה."

דברי הסבר

מערכות הבחירות לכנסות האחרונות התאפיינו בשיח שנאה קשה כלפי קבוצות אוכלוסייה שונות, ראש וראשונה להן אוכלוסיית המיעוט החרדי במדינת ישראל. נוכח שיח זה אין להתפלא על גילויי השנאה כלפי האוכלוסייה הדתית והחרדית אשר הולכים ומתרבים הן בצורת פרסומים המטיפים לשנאה והן בצורות אלימות יותר.

נוכח מגמה מדאיגה זו בחברה הישראלית, התחזק הצורך הדחוף להביא את החקיקה במדינת ישראל למאה העשרים ואחת ולהגדיר שנאה על רקע דתי כביטוי של גזענות, בדומה לנעשה במדינות אחרות, וליתן בכך ביטוי חוקי לצורך בהרחבת ההגנה הניתנת באמצעות חקיקת "פשעי שנאה" (Hate-Crime Legislation).

כך למשל, חוק זכויות האזרח בארצות הברית (Civil Rights Act) קבע איסור פדרלי לפצוע או לאיים על אדם בשל גזעו, צבעו, דתו או מוצאו הלאומי (18 (2) 245(b) U.S.C.). החוק לפיקוח על פשעי אלימות ואכיפה (Violent Crime Control and Law enforcement Act) קבע כי על הוועדה הממליצה על רמות הענישה ושיקולי הענישה לבתי המשפט הפדרליים בארצות הברית, להחמיר את העונשים עבור פשעי שנאה שבוצעו על בסיס גזע, צבע, דת, מוצא לאומי, אתניות ומין, (Pub.L. 103-322, Title XXVIII, § 280003, 1994, 108 Stat. 2096). דברים דומים אף קובעת החקיקה בבריטניה (Crime and Disorder Act 1998 - החקיקה

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

קובעת כי פשע שבוצע בשל שנאה לקורבן על בסיס השתייכותו לקבוצה גזעית או דתית מהווה נסיבה להחמרה בענישה), בקנדה (Criminal Code, Section 318(4)) וביתר העולם המערבי.

לפיכך, מוצע לקבוע בהגדרת "גזענות" כי זו תחול גם על רדיפה, השפלה, ביזוי, גילוי איבה, עוינות או אלימות, או גרימת מדנים כלפי ציבור בשל השתייכות לקבוצה דתית. עוד מוצע להוסיף הגדרה למונח "קבוצה דתית" אשר יבהיר כי זו מתייחסת הן לקבוצות בני דת מסוימת, למשל נוצרים או מוסלמים, והן לקבוצות אוכלוסייה המתאפיינות במנהגיהן הדתיים או באורחות חייהן ככל שאלו הונהגו בשל אמונה דתית או הלכות הדת.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת אחמד טיבי (פ/3866/25).

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת משה ארבל וקבוצת חברי הכנסת (פ/528/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת משה ארבל (פ/963/25). הצעת החוק זהה לפ/963/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
א' בחשוון התשפ"ד (16.10.2023)